

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 2040/23
23.4.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Светлане Павић, председника већа, Александре Лековић и Весне Целетовић Цуцић, чланова већа, у парници тужиоца Републике Србије, Министарства одбране-Војна установа за одржавање зграда и станова “Београд 2”, Тадеуша Кошћушка 9, коју заступа Војно правобранилаштво, Београд, Бирчанинова 5, против туженог АА из ..., чији је пуномоћник Ненад Јанковић, адвокат из Београда, Милентија Поповића 29/19, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Трећег основног суда у Београду П 3328/12 од 11.10.2021. године, у седници већа одржаној дана 23.04.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Трећег основног суда у Београду П 3328/12 од 11.10.2021. године у ставу првом изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке пресуде Трећег основног суда у Београду П 3328/12 од 11.10.2021. године па **СЕ ОБАВЕЗУЈЕ** тужилац Република Србија, да туженом АА на име трошкова парничног поступка исплати износ од 160.500,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П 3328/12 од 11.10.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је, као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име накнаде штете исплати износ од 2.362.751,90 динара са законском затезном каматом од 2.3.2020. године, па до коначне исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име трошкова поступка исплати износ од 193.500,00 динара.

Против неведене пресуде тужилац је благовремено изјавио жалбу, побијајући је у целости, због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 386 Закона о парничном поступку ("Сл. гласник РС", бр. 72/11 са изменама и допунама), Апелациони суд је оценио да је жалба тужиоца делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка прописане чланом 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку на које другостепени суд пази по службеној дужности због којих би побијана одлука морала бити укинута, нити су учињене друге битне повреде које би биле од утицаја на њену правилност и законитост.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је био запослен код органа тужиоца, као цивилно лице на служби, почев од 07.03.2005. године, па до 28.10.2011. године. Од 29.08.2007. године био је распоређен на радно место руковалац материјалних средстава, на ком месту је радио све до 01.08.2011. године, када је привремено распоређен на радно место чувар, из разлога што је у магацину у којем је радио утврђен мањак материјала и проглашен је од стране органа тужиоца - послодавца за одговорно лице за накнаду штете. Туженом је предложено закључење споразума о накнади штете који није прихватио. Током 2010. године, на коју се односи предметни мањак, као и током 2011. године, у периоду пописа имовине и утврђивања средстава која недостају у магацину, тужени је био на боловању, за шта је доставио послодавцу извештај о спречености за рад. За време одсуства туженог, није постојала одлука тужиоца о лицу које ће замењивати туженог, нити је вођена књига евиденције уласка и изласка робе из магацина, већ су на предлог техничког директора, туженог замењивале колеге из канцеларије и то у пару (по двоје). Дешавало се да тужени с времена на време одсуствује са радног места и у току радног времена и у периоду када је радио и није био на боловању, што је било познато његовом надређеном ББ, али, према приложеним доказима, послодавац није против туженог иницирао било какав поступак у вези са његовим понашањем на послу, неоправданим одсуствовањем и неизвршавањем радних задатака. Тужени је у периоду од 23.08.2010. до 03.09.2010. године, користио годишњи одмор и у том периоду га је мењао ВВ, руковалац магацина у РЈ "... и...", на основу усменог договора са туженим, са чиме је упозната била и ББ, претпостављена туженом. Резервне кључеве од магацина у спорном периоду поседовала је и ББ, која је у време одсуства туженог заједно са ГГ, примала и издавала материјал, а у магацин је по потреби улазила и ДД. Лица која су из магацина издавала

материјал за време одсуства туженог, су у магацину остављала реверсе о издатој роби или друге белешке о издатој роби, а наведена документација је чекала повратак туженог, који је потврде о издатој роби за које му се доставе радни налози, носио у књиговодство ради срачунивања стварног са књиговодственим стањем. Почетком 2011. године, директор тужиоца је одредио пописну и централну комисију како би се извршио попис и утврдило стварно стање у магацину РЈ Водовод и канализација и сачинио редован годишњи извештај за 2010. годину. Пописна комисија је попис магацина вршила неколико месеци, у периоду од 28.02.2011. до 05.07.2011. године, о чему је сачињавала пописне листе, најпре у одсуству туженог, а касније се раду пописне комисије придружио и тужени. Централна комисија је на основу пописних листа пописне комисије, директору тужиоца дана 01.03.2011. године доставила извештај према коме је констатован мањак материјала у радној јединици Водовод и канализација у износу од 2.680.200,23 динара, мањак алата и инвентара у висини од 617.661,68 динара и мањак опреме за заштиту на раду у износу од 156.427,85 динара и предложила да се за наведени мањак терети одговорно лице. Одлуком директора ВУ "...” инт. бр. 888-1 од 10.03.2011. године, усвојен је наведени извештај Централне комисије о попису имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2010. године. Након тога је Централна комисија дана 25.07.2011. године, директору тужиоца доставила допуну извештаја којим је констатовала следеће стање: мањак основног материјала у износу од 2.307.742,56 динара, мањак алата и ситног инвентара у износу од 170.664,10 динара и мањак опреме заштите на раду у висини од 156.427,85 динара, те је предложила да се за предметни мањак основног материјала алата и стоног инвентара терети одговорно лице, док за мањак опреме за заштиту на раду којој је истекао рок трајања предложила да се иста расходује и да се за наведени износ не терети одговорно лице. Тужилац је на основу извештаја Централне комисије инт. бр. 5816-3 од 25.07.2011. године, Закључком инт. бр. 3646-1 од 02.09.2011. године, против туженог - цивилног лица на служби у ВУ "...” распоређеног на радно место руковаца МС, покренуо поступак за накнаду штете на средствима Републике Србије која користи Војна установа за одржавање зграда и станова "...” настале у магацину ВУ "..."-РЈ за водовод и канализацију у износу од 2.478.406,66 динара. Комисија за утврђивање одговорности за насталу штету и давање предлога о накнади штете је у свом извештају од 23.09.2011. године, дала мишљење да висину настале материјалне штете треба утврдити по тржишним ценама умањеним за износ пореза за додату вредност (који као одбитна ставка не представља штету), те да сматра да се у овом случају ради о обичној штети учињеној из крајње непажње и предложила да се утврђена штета накнади оштећеној ВУ "...” обуставом 1/3 плате коју тужени прима у ВУ "...”, а да ће се штетнику понудити и закључење писменог споразума о начину накнаде штете, а ако не прихвати закључење споразума да ће се штета расправити у парничном поступку и висину штете утврдила је у износу од 1.830.580,95 динара. Одлуком Министарства одбране, Сектора за материјалне ресурсе, Управа за инфраструктуру инт. бр. 2521-12 од 28.12.2011. године, утврђено је да је тужени оглашен кривим за штету коју је обављањем службе на радном месту руковаца материјалних средстава у Војној установи за одржавање зграда и станова "...”, крајњом непажњом нанео Републици Србији-Министарству одбране и да је дужан да је надокнади у висини од 1.830.580,95 динара, одједном или у више рата, а ако не прихвати споразум о начину накнаде штете да ће се иста расправити у парничном поступку. Из дописа Војног правобранилаштва од 26.04.2017. године и налаза и мишљења судског вештака Божидара Ждраљевића утврђено је да је тужилац уништио радне налоге који се односе на 2010. годину, противно одлуци Министарства одбране,

Управе за инфраструктуру инт. бр. 2521-12 од 28.12.2012. године, због чега, између осталог, судски вештак економско-финансијске струке Божидар Ждраљевић није могао да утврди вредност евентуалног мањка у магацину. Судски вештак економско-финансијске струке Радица Алексић је у налазу и мишљењу од 02.03.2020. године, навела да висина мањка за 2010. годину, који је утврдила пописна комисија приликом редовног годишњег пописа у магацину Војне установе "..."-радна јединица за водовод и канализацију, у количинама које су наведене у табеларном приказу-висина настале материјалне штете основног материјала по тржишним ценама бр. 3646-9 од 27.09.2011. године, на дан вештачења 02.03.2020. године износи укупно 2.362.751,90 динара по тржишним ценама са укљученим ПДВ-ом (1.968.959,92 динара висина мањка без ПДВ-а+393.791,98 динара за износ обрачунатог ПДВ-а).

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, а примењујући одредбе чл. 154 став 1 и 155 Закона о облигационим односима и члан 163 став 1 Закона о раду, првостепени суд је оценио да тужбени захтев тужиоца није основан. По схватању првостепеног суда, на тужиоцу, као послодавцу је терет доказивања чињенице да је у поступању туженог постојала намера или крајња непажња за учињену штету, јер се ови облици кривице доказују, а не претпостављају. Суд је оценио да се понашање туженог, као руковођа материјалних средстава у РЈ "Водовог и канализација", може приписати обичној непажњи, али ни по једном аспекту не одговара крајњој непажњи, нити намери туженог да тужиоцу проузрокује штету. Приликом образлагања одлуке, суд је нарочито ценио околност да је тужени током 2010. године, за годину у којој је и утврђен мањак у магацину, већи део године био на боловању и користио годишњи одмор, као и да за време одсуства туженог са посла није донета одлука о лицима која ће га мењати, нити је вођена књига евиденције о уласцима и изласцима из магацина. Даље, првостепени суд је довео у сумњу и регуларност поступка пописа и утврђивања стварног стања у магацину РЈ "Водовод и канализација" на дан 31.12.2010. године, као и поступак утврђивања одговорности висине накнаде штете спроведен код тужиоца и одлуку од 28.12.2011. године о висини и обавези туженог да накнади штету, из разлога што је попис вршен у периоду када се тужени налазио на боловању, без његовог присуства, иако је Правилником о систематизацији радних места Војне установе за одржавање згради станова "... бр. 3030 од 31.10.1997. године, као једна од радних обавеза туженог предвиђена обавеза да присуствује попису материјала, а из наредбе директора тужиоца о формирању пописне комисије произлази да са пописом треба почети након повратка туженог са боловања.

Одлуку о трошковима парничног поступка првостепени суд је донео применом одредби чл. 150, 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку и важеће Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Таксене тарифе и оценио да туженом припада право на накнаду трошкова на име заступања од стране пуномоћника из реда адвоката у укупном износу од 193.500,00 динара, за радње које су биле нужне и оправдане за вођење поступка.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање, правилно је првостепени суд у потврђујућем делу применио материјално право када је одбио тужбени захтев тужиоца, а разлоге које је дао за побијану одлуку прихвата и овај суд, као јасне и довољне.

Одредбом члана 163 став 1 Закона о раду, прописано је да запослени одговара за штету коју на раду или у вези са радом намерно или крајњом непажњом проузрокује послодавцу у складу са законом, док је ставом 5 истог члана прописано да постојање штете њену висину, околности под којима је настала, ко је штету проузроковао и како се надокнађује, утврђује послодавац у складу са општим актом, односно уговором о раду, док је ставом 6 прописано да ако се накнада штете не оствари у складу са одредбама става 5 овог члана, о накнади штете одлучује надлежни суд.

Дакле, да би послодавац остварио право на надокнаду, дужан је да докаже да је претрпео штету и да је штета настала кривицом запосленог. Основ одговорности запосленог за штету коју на раду или у вези са радом проузрокује послодавцу изражен је намером или крајњом непажњом, које се не претпостављају, већ постоји обавеза послодавца да их докаже. Према томе, сама чињеница да је постојао мањак робе у магацину у коме је тужени био одговоран за сва материјална средства, не значи и да је тужени одговоран за штету, без утврђивања његове кривице.

Из изведених доказа се, међутим, не може утврдити ни кривица туженог за штету на средствима тужиоца, нити постојање узрочно-последичне везе између насталог мањка и евенталног пропуста у раду туженог, за кога је у провостепеном поступку на несумњив начин утврђено да је током већег дела 2010. године био на боловању и користио годишњи одмор, а да за време његовог одсуства није постојала одлука тужиоца о лицима која ће туженог мењати, нити је вођена књига евиденције о уласцима и изласцима из магацина, а дешавало се да су кључеве од магацина држала и трећа лица, при чему је у магацин улазило више неидентификованих лица која су примала и издавала робу, а о издатој роби није вођена благовремено књиговодствена евиденција, већ се сравњивање чекало и одлагало за моменат када се тужени врати са боловања. Пропуст послодавца се огледа и у изостанку контроле рада тужиоца, али и у уништавању документације која би била од значаја за утврђивање мањка у магацину, пре свега за радних налога о издатом материјалу за 2010. годину за коју је утврђен мањак у магацину.

С обзиром на наведено, а како је контролним пописом који је у периоду од 28.02.2011. до 05.07.2011. године делимично обављен и у одсуству туженог, уочен мањак робе - стварно стање робе, с обзиром на књиговодствено стање, не може се са сигурношћу утврдити да је за тај фактички мањак робе одговоран тужени, нити се може приписати туженом, против кога није вођен било какав поступак у вези са његовим понашањем на послу, евентуалним неоправданим одсуствовањем и неизвршавањем радних задатака, па нису основани жалбени наводи тужиоца да је суд пропустио да утврди допринос туженог настанку штете бар од 40%. Ово с тога што тужилац није доказао, сходно одредби члана 231. став 2. ЗПП, евентуалне радње којима је тужени учинио мањак, односно ни пропуст, ни намеру, односно крајњу непажњу туженог која је довела до настанка штете за тужиоца.

Наиме, наводи жалбе тужиоца да је суд пропустио да утврди допринос туженог настанку штете од 40% су без утицаја на правилност побијане одлуке, пре свега с тога што тужилац није доказао да је тужени поступао са крајњом непажњом и да није поштовао правила процедуре приликом обављања послова и радних задатака, али и с тога што би само финансијским вештачењем заснованим на адекватним писаним

доказима - радним налозима о издатом материјалу за 2010. годину, могли бити утврђени евентуални пропусти туженог, у делу године када је радио и вршио издавање и пријем материјала. Међутим, како је сам тужилац ове доказе уништио, то се ни одговорност туженог не може утврђивати у проценту од настале штете, јер он не може бити одговоран за пропусти других лица током његовог одсуства, а чије ангажовање и поступање је био дужан да организује тужилац, као послодавац.

Ни остале околности које је тужилац истицао – да тужени није поштовао процедуру приликом обављања свог посла, није уредно водио материјалне листе задужења и раздужења и на време пријављивао мањкове, те да је повремено неоправдано изостајао са посла, нису од утицаја на утврђење одговорности туженог за штету, већ су за последицу могле имати престанак радног односа или вођење дисциплинског поступка против туженог, о чему тужилац није приложио доказе. Сама чињеница да је пред органима тужиоца утврђена одговорност туженог за мањак у магацину којим је руководио, као одговорног лица, а у складу са правним актима тужиоца, није довољна за обавезивање туженог на накнаду штете, имајући у виду да је сам тужилац онемогућио утврђивање околности од значаја за евентуалну одговорност туженог, тиме што је уништио документацију - радне налоге о издатом материјалу за 2010. годину за коју је утврђен мањак у магацину, а који би могли бити основ за вештачење и утврђење одговорности туженог за мањак.

Такође је неосновано позивање тужиоца на одредбу члана 173 Закона о војсци којим је прописано да су припадници војске дужни да накнаде штету коју у вези са обављањем службе намерно или крајњом непажњом нанесу Републици Србији, а чланом 174 истог закона је прописано да постојање штете, висину штете околности под којима је штета настала и одговорност за штету утврђује министар одбране или старшина кога она овласти. У конкретном случају, тужени је код органа тужиоца био запослен као цивилно лице и управо зато што тужени није пристао на закључење писаног споразума о накнади штете причињене послодавцу, је и покренут овај парнични поступак у коме тужилац није доказао основ одговорности туженог.

Суд је ценио и остале наводе жалбе тужиоца али налази да су без утицаја на другачије доношење одлуке у овој правној ствари.

На основу изложеног, применом члана 390 Закона о парничном поступку одлучено је као у ставу првом изреке пресуде.

Одлука о трошковима парничног поступка је ставом другим изреке преиначена применом члана 401 тачка 3 ЗПП, имајући у виду да је тужилац дужан туженом да надокнади само нужне трошкове вођења поступка. Овај суд налази да су нужни трошкови који припадају туженом, трошкови на име заступања од стране пуномоћника из реда адвоката на име састава два образложена поднеска у износу од по 16.500,00 динара, за приступ на 6 одржаних рочишта по 18.000,00 динара, на два неодржана рочишта у износу од по 9.750,00 динара што укупно чини износ од 160.500,00 динара, за радње које су биле нужне и оправдане за вођење овог поступка применом члана 150, 153, 154, 163 Закона о парничном поступку и важеће Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката у време пресуђења.

Одбијен је, као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка применом члана 165 став 1 ЗПП, с обзиром на незнатан успех тужиоца у другостепеном поступку, те је донета одлука као у трећем ставу изреке.

**Председник већа-судија,
Светлана Павић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић